
Revisionsrapport
Granskning av
delårsrapport 2012

Sandvikens kommun

Pär Månsson
Helena Carlson
Hanna Franck-Larsson

November 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	5
3.2	Resultatanalys	6
3.3	God ekonomisk hushållning	7
3.3.1	Finansiella mål	8
3.3.2	Mål för verksamheten	8
3.3.3	Sammanfattande kommentar mål för verksamheten	10
3.4	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	10

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2012-01-01 – 2012-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2012.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är positivt med 76,0 mnkr (fg år 51,6 mnkr), vilket är 24,4 mnkr bättre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett positivt resultat om 29,1 mnkr. I detta ingår en återbetalning från AFA om 37,1 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2012.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- *Att delårsrapporten ger en rättvisande bild och är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.*
- *Att det finns förutsättningar att det finansiella resultatmålet kommer att uppfyllas för året.*
- *Att det finansiella målet att bedriva nämndernas verksamhet inom ekonomiska ramar inte bedöms uppfyllas för året.*
- *Att fullmäktiges beslutade verksamhetsmål, avseende ekonomi perspektiv, troligen inte kommer att uppnås för året.*
- *Att samtliga övergripande perspektiv med mål som fullmäktige fastställt i budget följs upp strukturerat i delårsrapporten.*
- *Att fullmäktiges beslutade övergripande perspektiv, Medborgare, prognostiseras uppfyllas helt för året medan övriga övergripande perspektiv troligen inte kommer uppnås för året.*
- *Att verksamheternas nettokostnader gentemot budget 2012 prognostiserar ett underskott med -31,2 mnkr. Vi menar att det är av största vikt att den av kommunfullmäktige fastställda budgeten hålls.*
- *Att exkluderas den förväntade intäkten från AFA (+ 37,1 mnkr) skulle kommunens resultat vara negativt.*
- *Att det av nämndernas verksamhetsberättelser enbart i liten omfattning framgår vilka åtgärdsplaner som har beslutats under året och statusen av dessa. Det är av vikt att genomförda och planerade åtgärder samt bedömda effekter av dessa (både verksamhetsmässiga samt ekonomiska) redovisas i verksamhetsberättelserna.*

- *Att av verksamhetsberättelserna det tydligare behöver redogöras för planerade och genomförda åtgärder för att hålla budget.*

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner

- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Analys av relevanta dokument
- Granskning av specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Granskning av om måluppfyllelsen redovisas på ett sådant sätt, så att den medger att fullmäktige ges tillräckliga förutsättningar för att bedöma periodens måluppfyllelse.

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari till augusti. Resultatet för perioden uppgår till 76 mnkr (fg år 51,6 mnkr). I resultatet ingår intäkt enligt besked från AFA med 37,1 mnkr. Engångsintäkten hanteras i delårsbokslutet som jämförelsestörande.

Delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse med redovisning av balanserad styrning och finansiell analys, investeringsredovisning, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, sammanställd redovisning samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet. Den sammanställda redovisningen inbegriper kommunens bolag och har i delårsrapporten ställts upp jämte kommunens resultat- och balansräkning. I delårsrapporten finns information och årsprognoser för de helägda bolagen.

I delårsrapporten återfinns en redogörelse för redovisningsprinciper som ligger till grund för rapporten. I dessa redogörs för de avvikelser som görs från de redovisningsprinciper som tillämpas i årsredovisningen och avvikelser som görs gentemot gällande rekommendationer.

Rapporteringsperioden januari till augusti är i överrensstämmelse med KRL där det regleras att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Resultaträkningar och kassaflödesanalysen redovisar periodens utfall med föregående års utfall som jämförelsetal. Balansräkningen redovisas med periodens utfall och föregående års helårsutfall som jämförelsetal vilket är en avvikelse från lagens krav.

Vad det gäller anvisningar och instruktioner för redovisning och utformning av text och prognoser går sådana ut till förvaltningarna inför delårsrapporteringen.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det, med reservation för det som beskrivs i föregående stycke, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Sammanfattningsvis bedömer vi att resultat-, balansräkning och kassaflödesanalys i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning per augusti 2012.

Vi har granskat ett urval poster bland annat periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster har periodiserats korrekt.

Granskningen visar även att kommunens föreskrifter och anvisningar ger förutsättning för att delårsrapporten ska uppfylla de krav som KRL ställer.

3.2 Resultatanalys

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat om 29,1 mnkr, vilket är 24,1 mnkr bättre än budgeterat. Avvikelsen beror på:

- Verksamhetens nettokostnad avviker negativt med 31,2 mnkr mot budget.
- Skatteintäkter och statsbidrag förväntas bli 13,0 mnkr bättre än budgeterat enligt SKL beräkningar augusti 2012.
- Finansnettot verksamhet prognostiseras till 6,3 mnkr bättre än budgeterat.
- Återbetalning av AFA försäkring (inbetalda avgifter åren 2007 och 2008) förbättrar årets resultat med 37,1 mnkr.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2012, prognos för utfallet för året, ursprunglig budget 2012. Total prognosavvikelse mot budget är 24,1 mnkr:

Resultaträkning	Prognos 2012	Budget 2012	Utfall 20120831	Utfall 20110831
Verksamhetens intäkter		372,9	257,7	265,6
Jämförelsestörande intäkt			37,1	-
Verksamhetens kostnader		-2 035,2	-1 345,0	-1 320,3
Avskrivningar		-79,7	-52,4	-49,4
Verksamhetens nettokostnader	0,0	-1 742,0	-1 102,6	-1 104,1
Skatteintäkter		1 459,8	974,2	950,2
Generella statsbidrag		304,6	208,8	210,7
Summa skatter och statsbidrag	0,0	1 764,4	1 183,0	1 160,9
Finansiella intäkter		16,2	17,4	12,4
Finansiella kostnader		-33,6	-21,8	-17,6
Årets resultat	29,1	5,0	76,0	51,6
% av skatter och statsbidrag		0,3%	6,4%	4,4%

Resultatet för perioden januari till augusti uppgår till 76,0 mnkr och det prognostiserade resultatet för helåret uppgår till 29,1 mnkr.

För år 2011 redovisades ett överskott om 5,7 mnkr och enligt reglerna för balanskravet redovisades ett överskott om 3,3 mnkr. Från tidigare år finns därför inget tidigare underskott att täcka enligt balanskravsreglementet. I delårsrapporten finns en avstämning kring balanskravet, redovisat som not, där det framgår att balanskravet uppfylls för perioden. Bedömningen i prognosen för helåret är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utvecklingen av verksamhetens nettokostnader mellan augusti 2012 och augusti 2011 är en minskning med 0,1 % (fg år ökning 2,1 %). Exkluderas den jämförelsestörande intäkten från AFA uppgår förändringen till en ökning med 3,2 %. Detta

kan jämföras med utvecklingen av skatter och statsbidrag, som för motsvarande period uppgår till 1,9 % (fg år ökning med 1,8 %).

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen ställs i delårsrapporten upp jämte kommunen för resultat- och balansräkning. Kassaflödesanalys och noter redovisas separat i anslutning till kommunens. Resultatet per 31 augusti uppgår till 87,0 mnkr (fg år 71,8 mnkr). Prognosen för helåret visar på ett överskott om 42,6 mnkr.

Vi ser positivt på att delårsrapporten har utvecklats så tillvida att resultat- och balansräkning i den sammanställda redovisningen ställs upp jämte kommunen. Den sammanställda redovisningen ger i övrigt en helhetsbild av kommunkoncernens ekonomiska ställning och åtagande enligt vår bedömning.

Investeringsredovisning

I delårsrapporten ingår en investeringsredovisning som redogör för genomförda och prognostiserade investeringar.

Av årets budgeterade investeringar om 136,8 mnkr är 104,0 mnkr förbrukade under de första åtta månaderna. Enligt reviderad budget (prognos) kommer årets investeringar att uppgå till 174,8 mnkr. Detta kan jämföras med årets budgeterade avskrivningar om 79,7 mnkr. Den ökade investeringsvolymen medför även ökad upplåning. Under de första åtta månaderna har de långfristiga skulderna ökat med 60 mnkr (fg år 102 mnkr). Av årets upplåning avser 40,7 mnkr vidareutlåning inom kommunkoncernen.

Vi håller, i likhet med tidigare år, med i kommunstyrelsens bedömning att man på sikt bör hitta en balans mellan investerings- och avskrivningskostnader. Detta skulle då medföra att inte avskrivningskostnader och räntor upptar en allt större del av de samlade resurserna.

3.3 God ekonomisk hushållning

Från och med 2011 tillämpas den nya styrmodellen "Balanserad styrning". Modellen omfattar både ekonomiska och andra perspektiv för att få en helhetssyn på kommunens styrning. Syftet är en medveten inriktning av verksamhetens olika delar mot gemensamma mål, där Vision 2025 är önsketillståndet. Utifrån övergripande målsättningar ska kommunstyrelsen och nämnderna formulera och fastställa framgångsfaktorer, mål och mått.

I delårsrapportens förvaltningsberättelse görs en strukturerad uppföljning av kommunfullmäktiges övergripande målsättningar inom respektive perspektiv.

3.3.1 Finansiella mål

I delårsrapporten, kapitel *God ekonomisk hushållning*, görs en avstämning av fullmäktiges budgetmål som fastställts i budget 2012, som mål ur ett finansiellt perspektiv:

Mål	Utfall 20110831	Prognos 20121231	Måluppfyllelse (kommunstyrelsens bedömning)	
			Perioden	Prognos
Resultatmål 5 mnkr	76 mnkr	29,1 mnkr	Uppfyllt	Uppfylls
Nämndernas verksamhet bedrivs inom ekonomiska ramar	17,8 mnkr	-31,2 mnkr	Uppfyllt	Uppfylls inte
Investeringsvolymen budgeterat 136,8 mnkr + revidering 38 mnkr	104 mnkr	174,8 mnkr	Uppfyllt	Uppfylls*

*avstämmt muntligt med ekonomikontoret

Bedömning

Vi bedömer att utfallet som redovisas för perioden januari till augusti 2012 ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Vår översiktliga granskning tyder på att det finns förutsättningar för att resultatmålet kommer att kunna uppnås för året medan de prognostiserade resultatet för nämnderna inte är förenliga med det finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2012, vare sig totalt eller för de fem nämnder som prognostiserar underskott.

I likhet med föregående år anser vi att målet avseende investeringsvolymen bör tydliggöras. Det framgår inte helt klart om fastställd investeringsplan är ett tak för målsättningen eller är det en nivå som bör uppnås.

3.3.2 Mål för verksamheten

I delårsrapporten, kapitel *God ekonomisk hushållning*, görs utifrån verksamhetsperspektivet, en avstämning med kortare beskrivande analys av fullmäktiges övergripande mål ur ekonomiskt perspektiv, som fastställts i budget 2012:

Perspektiv EKONOMI mål, fastställt av fullmäktige budget 2012	Status	Måluppfyllelse	
		Perioden	Prognos
Sandvikens kommun budgeterar ett årligt positivt resultat för år 2012 - 2014.	Alla nämnder rapporterar månatligen till kommunstyrelsen. Resultatet mäts vid årsskiftet men uppföljningen hittills tyder på en prognos med minusresultat för nämnder och kommunstyrelsen tillsammans.	Påbörjat	Delvis uppfylls
Alla nämnder och kommunstyrelsen avsätter en buffert för oförutsedda händelser inom sin budgetram.	Sju av åtta nämnder har avsatt 0,5 % av kommunbidraget för oförutsedda händelser inom sin budgetram.	Påbörjat	Delvis uppfylls
Kommunstyrelsen och alla nämnder har dialog med medborgarna om kommunens ekonomiska förutsättningar.	Kommunstyrelsen, Arbetsmarknad - och trafiknämnden, äldreomsorgsnämnden och handikappomsorgsnämnden har haft ett flertal dialoger. Dialog sker även via facebook och twitter.	Påbörjat	Delvis uppfylls

Vidare redogörs för i kapitel *Balanserad styrning* en avstämning av måluppfyllelsen utifrån fullmäktiges övergripande mål för övriga verksamhetsperspektiv, *Medborgare, Medarbetare, Hållbart samhälle* samt *Internationellt*.

Bedömning

Vad gäller de ekonomiska övergripande målen som följs upp i delårsrapporten ur ett verksamhetsperspektiv, är bedömningen utifrån vår översiktliga granskning att målen troligen inte kommer att kunna uppnås för året.

Samtliga nämnder har lämnat en budget i balans, men enligt lämnade prognoser kommer fem av nämnderna att redovisa ett underskott för året. Vidare har sju av åtta nämnder en buffert för oförutsedda händelser, men med tanke på att flera av nämnderna ändå lämnar prognoser med underskott för året, har man inte budgeterat en tillräcklig stor buffert för året. När det gäller dialog med medborgarna om ekonomiska förutsättningar har kommunstyrelsen samt tre av nämnderna haft dialog, medan övriga nämnder inte haft någon dialog.

Vi bedömer att samtliga övergripande perspektiv med mål som fullmäktige fastställt följs upp strukturerat i delårsrapporten. Vidare bedömer vi att ett övergripande perspektiv, *Medborgare*, prognostiseras uppfyllas helt för året medan övriga övergripande perspektiv troligen inte kommer kunna uppnås för året.

3.3.3 Sammanfattande kommentar mål för verksamheten

Vi ser positivt på arbetet med balanserad styrning och den utveckling som skett jämfört med föregående års delårsrapport. Vi anser i likhet med tidigare år att balanserad styrning kan utgöra en viktig grund för en mer aktiv målstyrning i framtiden.

För att tydliggöra lagens intentioner kring god ekonomisk hushållning utifrån både ett finansiellt och verksamhetsmässigt perspektiv föreslår vi att kopplingen gentemot fullmäktiges budget 2012 tydliggörs till kommande år.

3.4 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

I delårsrapporten lämnar nämnderna en resultatprognos för helåret 2012 och kommentarer lämnas över väsentliga avvikelser.

Prognosen för nämndernas driftredovisning 2012 visas i nedanstående tabell:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Prognos 20121231	Utfall 20120831	Utfall 20110831
Kommunfullmäktige	0	0,5	0,3
Kommunstyrelse	0	0,5	0,3
Kunskapsnämnd	-13,7	13,3	14,5
Äldreomsorgsnämnd	1	5,1	3,6
Individ- & familjeomsorgsnämnd	-9,1	-5,1	-3
Handikappomsorgsnämnd	-4,2	-1,8	-3,1
Kultur- & fritidsnämnd	0,5	1,6	1,3
Bygg- & miljönämnd	-0,2	0,4	0,2
Arbetsmarknad- & trafiknämnd	0	3,7	3,4
Kommunstyrelseförvaltning	-5,5	-0,4	-0,7
Summa nämnder	-31,2	17,8	16,8
Finansiering	60,3	58,2	34,8
Årets resultat	29,1	76	51,6

Den totala prognosen för nämnderna visar på ett underskott för år 2012 om -31,2 mnkr (fg år -19,6 mnkr). I prognosen är det endast äldreomsorgsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden som redovisar mindre överskott. Övriga redovisar nollprognos eller negativ prognos för år 2012. De som har de största negativa avvikelserna i prognosen är kunskapsnämnden, individ- och familjeomsorgsnämnden samt kommunstyrelseförvaltningen.

Kunskapsnämnden

Kunskapsnämnden prognostiserar i delårsrapporten ett underskott för år 2012 om -13,7 mnkr, där den övervägande delen av underskottet kan hänföras till verksamhetsområdet grundskola, -11,0 mnkr (fg år -3 mnkr), gymnasieskolan, -8,7 mnkr (fg år - 3,0 mnkr) samt vuxenutbildning, - 2,1 mnkr (fg år + 0,5 mnkr).

Särskolan, förskola och övrig verksamhet förväntas ge överskott om totalt 8,1 mnkr (fg år 1,5 mnkr). I de kommentarer som lämnas under avsnittet ”Ekonomiskt utfall och prognos” kan man inte tydligt utläsa orsakerna till de prognostiserade underskotten.

Efter delårsrapportens upprättande har kunskapsnämnden försämrat prognosen för helåret ytterligare till ett underskott om -16,0 mnkr. Den försämrade prognosen jämfört med delårsprognosen förklaras bland annat med att det nya löneavtalet ger högre kostnader än vad som prognostiserades i augusti samt sedan tidigare att nämnden har en för stor organisation.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Prognosen för år 2012 visar på ett underskott om -9,1 mnkr (fg år -5,5 mnkr). För året prognostiseras underskott inom verksamhetsområdena försörjningsstöd, -6,5 mnkr (fg år -6,0 mnkr), missbruksvård för vuxna, -2,7 mnkr (fg år -2,0 mnkr) samt barn- och ungdomsvård, -1,6 mnkr (fg år +1,5 mnkr). I jämförelse med samma period år 2011 har kostnaderna för försörjningsstöd inte ökat jämfört med föregående. Föregående år var ökningen för försörjningsstöd 2 % jämfört med år 2010. Inom missbruksvård för vuxna är det bland annat längre placeringar som är orsaken till underskottet. Inom barn- och ungdomsvården är orsaken bland annat högre vårddygnskostnader än vanligt för placeringar.

Handikappomsorgsnämnden

För handikappomsorgsnämnden prognostiseras ett underskott om -4,2 mnkr (fg år -8,2 mnkr). Underskottet förklaras genom ett ökat antal bostadsanpassningsbidrag, tillkommande ärenden för personlig assistans samt ökat antal ärenden inom socialpsykiatri.

Kommunstyrelseförvaltningen

För kommunstyrelseförvaltningen prognostiseras ett underskott om -5,5 mnkr (fg år -1,3 mnkr). Underskottet förklaras med att elkostnader för tidigare år belastat Sandbacka park år 2012. Vidare beror underskottet på felbudgeterad finansiering omfattande outhyrda lokaler samt intäktsbortfall för IT-verksamheten.

Bedömning

Kommunen prognostiserar ett positivt resultat för år 2012 med 29,1 mnkr (fg år -2,4 mnkr), i vilket intäkt från AFA 37,1 mnkr ingår. Exkluderas den förväntade intäkten från AFA skulle kommunens resultat vara negativt. Det prognostiserade underskottet för nämnderna uppgår dock tillsammans till -31,2 mnkr (fg år -19,6 mnkr).

I verksamhetsberättelserna framgår endast i liten omfattning vilka åtgärdsplaner som har beslutats under året och statusen av dessa. Det är av vikt att genomförda och planerade åtgärder samt bedömda effekter av dessa (både verksamhetsmässiga samt ekonomiska) redovisas i verksamhetsberättelserna. Detta för att ge en bild över hur arbetet fortskrider. Detta medför även att nämnden lyfter fram hur man aktivt arbetar med att besluta och genomföra åtgärder för en ekonomi i balans både på kort och på lång sikt. Här är det enligt vår bedömning viktigt att det långsiktiga

arbetet med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna fortsätter inom nämndens verksamheter.

Vi bedömer att det i verksamhetsberättelserna tydligare behöver redogöras för planerade och genomförda åtgärder för att hålla budget. Vi vill, samtidigt, framhålla vikten av att ett aktivt arbete med åtgärder fortsätter, för att skapa förutsättningar för en ekonomi i balans på längre sikt. Ett enstaka år med negativt resultat kan man klara men i ett längre perspektiv måste budgeten hållas för att de finansiella målen ska nås.

2012-11-07

Helena Carlson
Projektledare

Pär Månsson
Uppdragsledare